

עיקרי הנתונים

בעוד קו העוני של המוסד לביטוח לאומי למשפחה בת 5 נפשות עומד על 9,230 ש"ח, כל הציבור, בכל רמות ההכנסה, מותח "קו עוני" גבוה הרבה יותר מזה שמגדירה המדינה: החיים בעוני רב ממדי הצביעו על 10,875 ש"ח בממוצע, החיים בהעדר עוני הצביעו על 17,100 ש"ח בממוצע.

מדר העוני הרב ממדי לשנת 2016, משקף מציאות עגומה:

2,436,000 נפשות חיות בעוני בישראל (29.05%).

מתוכן 1,412,000 בגירים (25.75%).

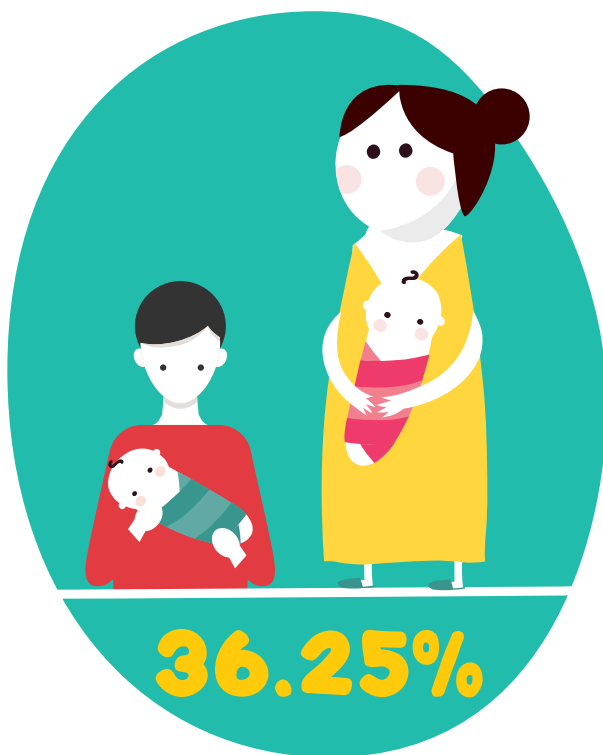
ו-1,024,000 ילדים (35.4%).

שיעור העוני של אמהות חד הוריות עומד על 36.25%.

1,024,000 ילדים (35.4%) + 1,412,000 בגירים (25.75%)

2,436,000

נפשות חיות בעוני בישראל (29.05%)

**מהאמהות
החד הוריות חיות בעוני**

ילדים וקשישים

60.9% מהנתמכים ויתרו על רכישת תרופות עבור ילדיהם בשל המצוקה הכלכלית, שיעור דומה לשנה שעברה (61.8%).

49.7% מהקשישים הנתמכים אינם אוכלים מספיק ארוחות מאוזנות בשל המצוקה הכלכלית.

41.1% מהקשישים הנתמכים מצהירים כי קצבת הזקנה אינה מאפשרת להם לחיות בכבוד.

74% מהקשישים הנתמכים חוו תחושת בדידות בשנה האחרונה, לעיתים קרובות או מדי פעם.

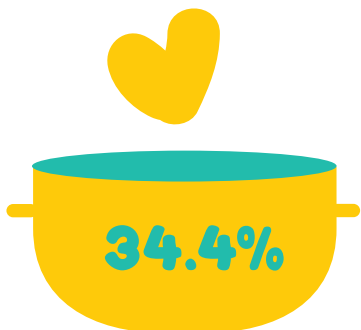
58.3% מהקשישים נתמכי הסיוע אינם יכולים לשמור על מצב בריאותי תקין בעקבות המצוקה הכלכלית.

המרכיב העיקרי בתזונתם של **67.7%** מהילדים הנתמכים הוא לחם וממרח (27% ו/או פחמימות (40.7%), זוהי עלייה בשיעור של 15.9% בהשוואה לשנה שעברה (58.4%).

34.4% מהילדים נתמכי הסיוע צמצמו בגודל הארוחות או דילגו על ארוחות בשנה האחרונה בשל המצוקה הכלכלית, מצב זה מתרחש גם בקרב 20.5% מהאוכלוסייה הכללית.

20% מהילדים הנתמכים הולכים לבית הספר ללא כריך, באופן קבוע או לעיתים קרובות.

11.1% מהילדים הנתמכים לא אכלו יום שלם כי לא היה להוריהם מספיק כסף לרכישת מזון, אצל 43.8% מהם זהו מצב קבוע ואצל 96.4% זהו מצב החוזר על עצמו בחלק ניכר מחודשי השנה.

34.4%
מהילדים נתמכי הסיוע צמצמו בגודל הארוחות או דילגו על ארוחות בשנה האחרונה בשל המצוקה הכלכלית

דיור

20.4% מנתמכי הסיוע מעריכים שיש סיכוי גבוה או גבוה מאוד שיאלצו לפנות את מקום מגוריהם בשל אי יכולת לעמוד בתשלומי שכר דירה או משכנתא, בדומה לנתונים אשתקד. 19.9% מעריכים שבמצב זה יאלצו להתגורר ברחוב או בבית מחסה.

10.6% מנתמכי הסיוע ישנו ברחוב, במבנה נטוש או בבית מחסה לפחות פעם אחת בשנה האחרונה, זוהי עלייה בהשוואה לשנה שעברה (8.4%).

70.7% מנתמכי הסיוע ויתרו בשנה האחרונה על תיקון ליקויים חמורים בביתם בעקבות המצוקה הכלכלית, שיעור גבוה פי שניים בהשוואה לאוכלוסייה הכללית (35.2%).

חינוך והשכלה

54.2% מנתמכי הסיוע אינם יכולים לרכוש את כל הציוד הבסיסי וספרי הלימוד הנדרשים לבית הספר, עלייה בשיעור של 24.3% בהשוואה לשנה שעברה (43.6%).

76% מנתמכי הסיוע אינם בעלי תעודת בגרות, רק 5.9% מהם בעלי השכלה גבוהה, בהשוואה ל- 31% בעלי השכלה גבוהה באוכלוסייה הכללית.

46% מנתמכי הסיוע לא רכשו רמת השכלה גבוהה יותר בגלל גובה שכר הלימוד, 39.5% לא עשו זאת בגלל הצורך לטפל בילדים.

60.3% מנתמכי הסיוע אינם יכולים לממן שיעורים פרטיים וחוגים עבור ילדיהם, בדומה לשנה שעברה (56.6%).

54.2%
מנתמכי הסיוע אינם יכולים לרכוש את כל הציוד הבסיסי וספרי הלימוד הנדרשים לבית הספר

84.5%
**מנתמכי הסיוע ויתרו בשנה
 האחרונה על טיפולי שיניים**

בריאות

52.1% מנתמכי הסיוע ויתרו בשנה האחרונה על טיפול נפשי בעקבות מצוקתם הכלכלית, בדומה לשנה שעברה (53.4%).

71.9% מנתמכי הסיוע ויתרו על רכישת תרופות בשל המצוקה הכלכלית, זאת בהשוואה ל-22.1% באוכלוסייה הכללית.

62.3% מנתמכי הסיוע הינם בעלי ביטוח בריאות בסיסי של קופת חולים בלבד ורק לשליש מהם (34.7%) ביטוח בריאות משלים, וזאת בהשוואה ל-78.5% מהאוכלוסייה הכללית, שלה ביטוח משלים או מקיף.

84.5% מנתמכי הסיוע ויתרו בשנה האחרונה על טיפולי שיניים, בהשוואה ל-36% באוכלוסייה הכללית.

55% מנתמכי הסיוע סובלים מבעיה בריאותית, בהשוואה ל-45.4% באוכלוסייה הכללית. חמישית מנתמכי הסיוע סובלים מאחת או יותר מהמחלות: סוכרת (20.6%), כולסטרול גבוה (20%), יתר לחץ דם (19.5%) ועודף משקל (18.8%).

ביטחון תזונתי

51.4% מנתמכי הסיוע חוו בשנה האחרונה מחסור במזון לעיתים קרובות או לפעמים, זאת בהשוואה ל-6.8% בלבד מהאוכלוסייה הכללית.

73.9% מנתמכי הסיוע מעידים כי בשל המצוקה הכלכלית לא אכלו ארוחות מאוזנות בשנה האחרונה באופן קבוע או לפעמים, זאת בהשוואה ל-20.4% מהאוכלוסייה הכללית.

56.5% מהנתמכים מעידים כי סל המזון מפנה להם תקציב כדי לרכוש מזון נוסף עבור משפחתם. 42.6% מעידים כי סל המזון מפנה להם תקציב לתרופות או טיפולים רפואיים, ועבור 53.7% סל המזון מפנה תקציב להוצאות קשיחות כגון דיור או החזר חובות.

56.8% מנתמכי הסיוע מסתייעים בעמותות המזון מעל פעם בחודש, 12.1% מסתייעים בהן באופן יומיומי.

8% מנתמכי הסיוע חיפשו מזון בפחים ו/או קיבצו נדבות לקניית אוכל.

51.4%
מנתמכי הסיוע חוו בשנה האחרונה מחסור במזון לעיתים קרובות או לפעמים, זאת בהשוואה ל-6.8% בלבד מהאוכלוסייה הכללית

תעסוקה

67.2% מנתמכי הסיוע העובדים אינם מקבלים זכויות סוציאליות מלאות ממקום עבודתם.

74% מנתמכי הסיוע מקבלים קצבאות סיוע מהמוסד לביטוח לאומי, בהשוואה ל-27.5% באוכלוסייה הכללית.

54.5% מנתמכי הסיוע הצהירו כי אינם מקבלים את מלוא הזכויות המגיעות להם מהמוסד לביטוח לאומי, כאשר 65.4% מהם העירו כי מצב זה נובע כתוצאה מביורוקרטיה קשה ומסובכת.

63.3% מנתמכי הסיוע עובדים או שאינם בגיל העבודה, אך עדיין חיים בעוני, ניכרת עליה בשיעור של 21.5% בהשוואה לשנה שעברה (52.1%).

48.7% מנתמכי הסיוע הבלתי מועסקים, לא עובדים בגלל מגבלות בריאותיות.

31% מנתמכי הסיוע העובדים, מצהינים כי ישנו סיכוי גבוה או גבוה מאוד שיאבדו את מקום עבודתם הנוכחי, 49.7% חוששים שלא יצליחו למצוא משרה אחרת במידה ויאבדו את מקום עבודתם.

39.2% מנתמכי הסיוע אינם מרוצים כלל או מרוצים במידה מועטה מהשירות שניתן להם על ידי שירותי הרווחה, כ-48% מנתמכי הסיוע אינם מקבלים שירות (27.6%) או אינם מוכרים כלל לאגף לשירותים חברתיים ברשות המקומית (20.3%).

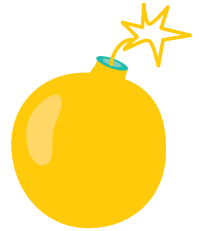
13.3% מנתמכי הסיוע שקלו לשים קץ לחייהם או לפגוע בעצמם בעקבות מצבם הכלכלי, ירידה בשיעור של 26.1% בהשוואה לאשתקד (18%).

50.6% מנתמכי הסיוע מגדירים את עצמם כמי שהשתייכו למעמד הביניים בשנים האחרונות טרם הידרדרותם לעוני, עלייה בשיעור של 23.7% מהשנה שעברה (40.9%).

92.4% מנתמכי הסיוע אינם חוסכים כסף עבור עתידם, בהשוואה ל-41.2% בלבד מהאוכלוסייה הכללית.

65.7% מנתמכי הסיוע שקועים בחובות, כמעט פי שניים מהאוכלוסייה הכללית (35.1%).

יוקר המחיה

81.5%
מהציבור סבורים כי אדם עלול להידרדר לעוני תוך שנה בלבד כתוצאה מאובדן מקום עבודה, מחלה או משבר אחר

האחריות לטיפול בעוני

81.5% מהציבור סבורים כי אדם עלול להידרדר לעוני תוך שנה בלבד כתוצאה מאובדן מקום עבודה, מחלה או משבר אחר. כרבע מהציבור (24.4%) מעריכים כי משך הזמן הנדרש להיחלצות מהעוני הוא בין שנתיים לחמש שנים, כרבע נוספים (24.2%) מעריכים כי לא ניתן כלל להיחלץ מהעוני אם המדיניות הממשלתית נותרת בעינה.

הציבור מעניק **ציון נכשל** לראש הממשלה, לשר האוצר ולשר הרווחה על טיפולם הכושל בבעיית העוני. שר הרווחה חיים כץ "זוכה" לציון 3.9, שר האוצר משה כחלון עם הציון 4.4 ואילו ראש הממשלה בנימין נתניהו מקבל את הציון הנמוך ביותר - 2.9.

78.2% ממנהלי עמותות המזון העירו כי חל גידול של 18% בממוצע בדרישת נזקקים למזון בהשוואה לשנה שעברה.

74.8% מהציבור מעידים שבעיית העוני והפערים החברתיים נתפסת גם השנה כנושא הרחוק ביותר בו הממשלה צריכה לטפל (במקום הראשון והשני), זוהי עלייה בשיעור של 18.2% בהשוואה לשנה שעברה (63.3%).

בהתאם לבדיקה שערך ארגון לתת, משפחה ישראלית ממוצעת בעשירון החמישי, עלולה להידרדר לעוני תוך פחות משנתיים וחצי, במידה והמפרנס העיקרי מאבד את מקום העבודה שלו.

78.4% מהציבור הרחב רואים בממשלה את הגורם האחראי לפעול לצמצום העוני יותר מכל גורם אחר, אולם שני שלישי מהציבור (66.7%) סבורים שבפועל הטיפול בעוני נמצא במקום נמוך או כלל לא נמצא בסדר העדיפויות הלאומי.

50% מהתרומות לעמותות מתקבלות מהציבור הרחב, כחמישית (18.5%) מהמגזר העסקי ו-14.8% מהרשויות המקומיות, בעוד התמיכה הממשלתית זעומה ועומדת על שיעור של 2.9% בלבד.

78.6% מנתמכי הסיוע מופנים לעמותות על ידי עובדים סוציאליים ברשויות המקומיות, אך רק 43.2% מעמותות הסיוע מקבלות תמיכה כלשהי מהרשות המקומית.